

НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА
ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ

ВІД ЕКСТРЕНИХ ЗАХОДІВ ДО СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

дослідження критичних потреб місцевих
медіа України в умовах кризи та війни

Результати опитування «Ключові напрями державної підтримки місцевих медіа в Україні. Екстрені заходи та довготермінові пріоритети»

Березень, 2025р.

Реалізовано командою Національної спілки журналістів України за запитом Міністерства культури та стратегічних комунікацій України

 МКСК

Критична ситуація місцевих медіа: результати системного дослідження

Результати опитування «Ключові напрями державної підтримки місцевих медіа в Україні. Екстрені заходи та довготермінові пріоритети» були отримані в розвиток масштабної зустрічі представників медіа з керівництвом Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, що відбулася 3 березня 2025 року. Під час цієї онлайн-наради понад 80 представників місцевих медіа ділилися своїми проблемами з державними органами та просили про допомогу в контексті кризи, яка значно поглибилася після раптового припинення американської допомоги.

На зустрічі заступник Міністра культури та стратегічних комунікацій України з питань європейської інтеграції Андрій Наджос наголосив на важливості пошуку міжнародної підтримки для українських місцевих медіа та повідомив про переговори з Європейським Союзом щодо критичності фінансової підтримки медіасфери. Для посилення аргументації у цих переговорах міністерство звернулося до медіа з проханням надати конкретні приклади потреб і проблем, з якими вони стикаються

після припинення американської допомоги.

У відповідь на цей запит Національною спілкою журналістів України було проведено поглиблене опитування, в якому взяло участь 81 медіа з 21 області України. Особливістю цього дослідження стало його спрямування на визначення як короткострокових екстрених заходів для порятунку медіа, що опинились у критичному становищі, так і довгострокових стратегічних пріоритетів для забезпечення життєздатності галузі в умовах війни.

Показово, що 40% опитаних медіа представляють прифронтові громади, де проблема інформаційної безпеки стоїть особливо гостро. Абсолютна більшість учасників дослідження (84%) – це друковані видання, які виявилися найбільш вразливими до економічної кризи та припинення міжнародної допомоги.

Дослідження виявило, що третина опитаних регіональних медіа (33,3% або 27 медіа) отримували підтримку від USAID станом на січень 2025 року, тоді як дві третини (66,7%) такої підтримки не мали. Підтримка переважно (у 80% ви-

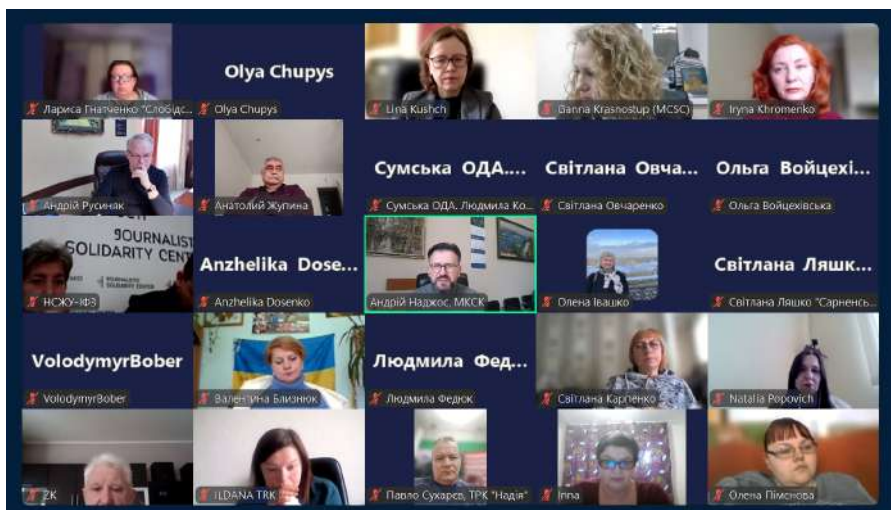
падків) надавалася через впровадження проєктів, а 20% мали інституційну підтримку. На момент проведення опитування лише 15% регіональних редакцій мали актуальну грантову підтримку.

Під час зустрічі представники медіа, зокрема з прифронтових регіонів, наголошували, що **питання підтримки місцевих видань – це не просто економічна проблема, а питання національної безпеки.** Як зауважила редакторка газети «Голос Гуляйпілля» Тетяна Велика, «вже в 2022-му російські медіачастоти почали покривати Гуляйполе, і там почали лунати російські гасла. Цього неможливо допустити». Ця тривожна тенденція підтверджує, що відсутність українських медіа в прифронтових регіонах створює інформаційний вакуум, який швидко заповнюється російською пропагандою.

Системне опитування, результати якого представлені нижче, стало важливим інструментом для формування конкретних пропозицій щодо державної підтримки місцевих медіа та їх представлення у переговорах з європейськими партнерами щодо термінової фінансової допомоги.

Третина опитаних регіональних медіа (**33,3%**) або 27 медіа отримували підтримку від USAID станом на січень 2025 року, тоді як дві третини (**66,7%**) такої підтримки не мали. Така підтримка переважно (у **80%** випадків) надавалася через впровадження проєктів, решта - **20%** - мали інституційну підтримку.

3 опитаних регіональних редакцій на даний час лише 15% мають актуальну грантову підтримку.

Аналіз впливу замороження фінансування USAID на українські медіа

1. Критична загроза виживанню регіональних медіа

Замороження американського фінансування поставило частину локальних медіа на межу закриття. Особливо загрозлива ситуація склалася для видань, які отримували системну донорську підтримку і не мають альтернативних джерел доходу. Для таких редакцій підтримка була надзвичайно критичною:

- частина медіа зазначили, що грантова підтримка складала до 80-90% їхнього бюджету
- для прифронтових видань це часто був єдиний стабільний дохід через відсутність реклами та неможливість здійснення передплати
- без термінового вирішення питання фінансування є ризик втратити цілу мережу локальних медіа, які забезпечують інформування громадян у найскладніших умовах

Замороження фінансування від USAID поставило наше видання на межу загибелі! Підтримка була настільки важливою, що без неї ми не можемо видавати газету.

Полтавська область

На даний час положення медіа критичне. Ми на грані закриття!!! Немає ніякої фінансової підтримки, яка потрібна терміново і зараз.

Донецька область

2. Проблеми з виплатою заробітних плат

Більшість редакцій спрямовували грантові кошти насамперед на оплату праці працівників. Без цього фінансування журналісти часто змушені працювати безоплатно або за мінімальну ставку, що створює ризик втрати професійних кадрів.

Заморожування призвело до невиконання заробітної плати співробітникам за січень-лютий 2025

Донецька область

*У грудні, січні, лютому ми працювали на 0,5 оклада. **З березня працюємо безкоштовно.***

Донецька область

Кошти проєктної діяльності планували використати на виплату заробітної плати працівникам редакції.

Оскільки кошти не отримали, то виплатили мінімальну зарплату працівникам з власних коштів — забрали їх з передплатних коштів, які призначалися на інші потреби.

Харківська область

3. Боргові зобов'язання та фінансові проблеми

Значна частина редакцій залишилась із боргами:

- Борги перед друкарнями – найчастіше згадуються (від 95 тис. грн в одному випадку)
- Невиплачені зарплати працівникам за січень-лютий 2025 року
- Борги перед виконавцями за вже виконані роботи
- Витрачені власні кошти (одна редакція згадує 580 тис. грн, які мали бути відшкодовані)

Нам не було відшкодовано витрати за грудень-січень у розмірі 580 тис грн, які редакція здійснила за власний рахунок.

Харківська область

По одній програмі – ми цілком виконали умови по основному договору (створення 6 матеріалів), по додатковій угоді (створення 3 матеріалів в короткі терміни), але ї досі не отримали гроші. Маємо борги перед виконавцями.

Полтавська область

4. Проблеми з друком та розповсюдженням газет

Друк газет залишається найбільш затратною частиною роботи локальних медіа, і саме ці витрати покривалися з грантових коштів. Зменшення накладів або повне припинення друку створює інформаційний вакуум, особливо в районах з обмеженим доступом до інтернету та в прифронтових зонах.

*Також надавалися кошти друкарні на друк спецвипусків «Слобідського края» для геокупованих територій. **Борг перед друкарнею становить 95 тис грн.***

Харківська область

Ми маємо заборгованість за поліграфічні послуги за 2024 рік та планували її перекрити частково за кошти гранту, щоб нас не відмовилися друкувати, але тепер ситуація – критична!

Полтавська область

5. Наслідки для діяльності редакцій

Замороження фінансування призвело до:

1. Скорочення штату працівників
2. Зменшення зарплат (деякі працюють на 0,5 окладу або взагалі безоплатно)
3. Скорочення періодичності виходу газет (з щотижневих до щомісячних)
4. Зменшення накладів (з 6000 до 1000 примірників в одному випадку)
5. Повного припинення виходу деяких друківаних видань з 1 березня
6. Ризику закриття редакцій (кілька зазначають, що мають коштів лише на 1-2 місяці роботи)

Зменшили вихід газети до 1 номера на місяць. Це веде до інформаційного вакуума для жителів прифронтової зони.

Донецька область

Змушені вже скорочувати штат.

Тільки це мала втіха: коштів залишилось на місяць-два. А далі, найвірогідніше, – призупинена роботи редакції.

Харківська область

5. Технічне забезпечення

Багато редакцій планували використати грантові кошти для придбання технічного обладнання, особливо важливого в умовах нестабільного електропостачання

В рамках проекту мали закупити зарядну станцію, яка потрібна в наших умовах.
Сумська область

Очікували на стипендію для журналістів, або кошти для закупівлі обладнання – технічного, енергетичного, щоб дало змогу безперебійно випускати і розповсюджувати газету у прикордонних громадах.
Сумська область

6. Порушення інформаційної стійкості регіонів

Найсерйознішим наслідком замороження фінансування є створення загрози для інформаційної безпеки прифронтових та звільнених територій. Простір, який залишають українські медіа, швидко заповнюється російською пропагандою.

Як тільки ми виїхали у 2022 році із Гуляйполя, там відразу запрацювали російські частоти. Тобто, якщо українські медіа зникають, їхнє місце займає російська пропаганда. Такого не повинно бути. Ми боремося не лише за виживання редакцій, а й за інформаційну безпеку України.
Запорізька область

Деякі населені пункти не мають інтернет-покриття, то «Нове життя» для жителів цих сіл є єдиним джерелом перевіреної україномовної інформації.
Харківська область

Висновок

Замороження фінансування USAID посилює кризу для локальних медіа України, особливо на прифронтових територіях. **Без термінових заходів підтримки з боку держави та міжнародних партнерів країна ризикує**

втратити значну частину своєї медійної інфраструктури, що матиме серйозні наслідки для інформаційної безпеки та демократичного розвитку.

Особливо критичною є ситуація для друкованих видань у

прифронтових та деокупованих регіонах, де вони часто є єдиним джерелом достовірної інформації для місцевих громад через проблеми з електропостачанням, зв'язком та інтернетом.

Щотижня подружжя журналістів Олексія та Наталії Пасюг в умовах підвищеної небезпеки доставляють свіжий випуск своєї газети «Ворскла» до земляків у Великописарівську громаду Сумської області.
Фото - Ольга Іващенко

Критичне фінансове становище змушує медіа вдаватися до жорсткої економії та вживати непопулярні заходи.

Разом із різким припиненням американського фінансування та враховуючи економічну кризу в медіапросторі, спричинену війною, українські місцеві медіа інформують про жорстку економію та вимушені непопулярні кроки для виживання.

Згідно з результатами опитування, майже половина редакцій (46,8%) змушені зменшувати заробітні плати працівникам. Понад 40% редакцій планують скорочення штату, що неминуче призведе до зниження якості та кількості контенту. Більше третини медіа (36,4%) повідомляють про зменшення обсягів матеріа-

лів, а 35,1% змушені відмовитися від запланованих проєктів та ініціатив.

Особливо тривожним є те, що **більше чверті опитаних редакцій (26%) продовжують працювати без оплати праці, тримаючись лише на ентузіазмі журналістів**. Майже 17% медіа зменшили періодичність виходу видань, створюючи інформаційний вакуум, особливо в прифронтових регіонах.

Попри складну ситуацію, редакції шукають шляхи виживання: 16,9% звернулися за допомогою до різних організацій, 11,7% знайшли нових партнерів, а 7,8%

намагаються збільшити рекламні надходження, хоча в умовах війни це вкрай складне завдання.

Окремі медіа запровадили дистанційну роботу, перейшли на мінімальні виплати або тимчасово призупинили діяльність. Такі результати вказують на системну кризу в місцевому медіапросторі України, що без термінових заходів підтримки може призвести до незворотних наслідків для інформаційної безпеки країни, особливо в прифронтових та деокупованих регіонах.

26%

опитаних редакцій продовжують працювати без оплати праці, тримаючись лише на ентузіазмі журналістів.

Критичні потреби місцевих медіа для продовження роботи

Абсолютна більшість опитаних (91,6%) визначили кошти на заробітну плату як найпріоритетнішу потребу. Це підтверджує, що саме людський ресурс залишається основою медійної галузі, особливо на локальному рівні.

Друге місце посідають витрати на послуги друкарні — про це зазначили 72,3% редакцій.

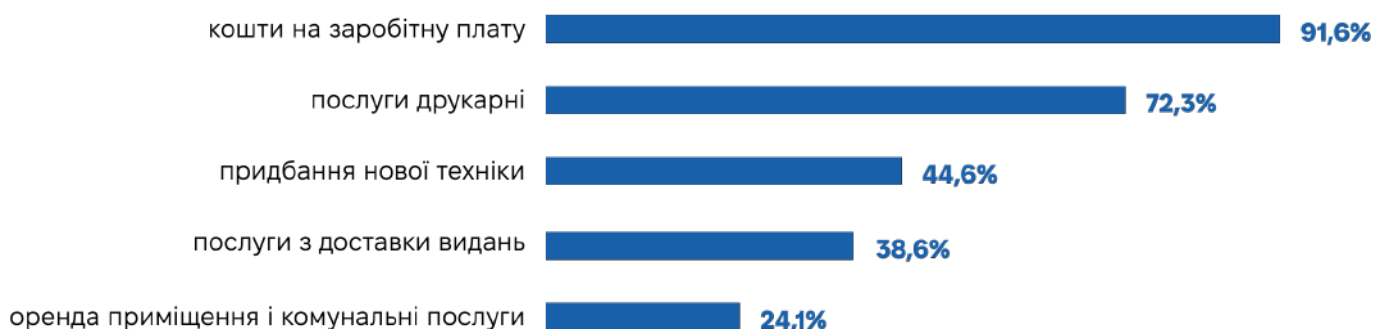
Майже половина опитаних медіа (44,6%) повідомили про

необхідність придбання нової техніки, що вказує на проблеми з технічним забезпеченням редакцій в умовах частих відключень електроенергії та нестабільного електропостачання.

Для 38,6% редакцій актуальними є послуги з доставки видань — ця проблема особливо гостра для прифронтових територій, де регулярно розповсюдження друкованих медіа

ускладнене через безпекові ризики.

Серед інших потреб 24,1% редакцій зазначили оренду приміщення і комунальні послуги. Також у поодиноких відповідях згадувалися потреби в оплаті доменів і хостингу, енергоносіїв, подолання заборгованості за вже надруковані випуски та транспортні витрати.

Фінансова спроможність місцевих медіа вкрай низька

Результати опитування 81 редакцій щодо тривалості можливої роботи без грантової підтримки демонструють вкрай обмежений запас фінансової міцності українських медіа.

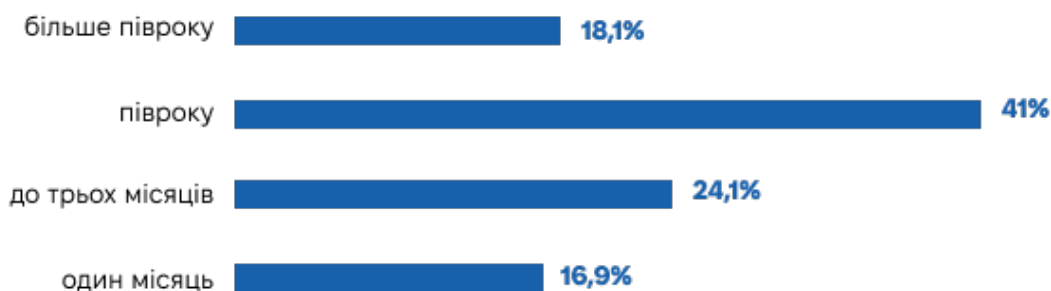
Лише 18,1% опитаних редакцій вказують, що зможуть працювати більше півроку без зовнішньої фінансової допомоги. Це най-

менша група респондентів, що свідчить про критичну залежність більшості медіа від грантової підтримки.

Найбільша частка опитаних — 41% — оцінюють свій фінансовий ресурс на рівні півроку роботи. Майже чверть (24,1%) редакцій розраховують протриматися лише до трьох місяців.

Особливе занепокоєння викликає те, що 16,9% медіа мають запас міцності лише на один місяць. Ці видання перебувають на межі закриття і без термінової фінансової підтримки можуть припинити своє існування вже найближчим часом.

Тривалість можливої роботи опитаних редакцій без грантової підтримки

Насправді місцеві медіа мають невеликі бюджети

Найбільшу групу складають редакції з бюджетом до 50 000 грн на місяць — 38,6% опитаних. Такий самий відсоток (38,6%) становлять редакції, які потребують від 50 000 до 100 000 грн щомісяця для своєї діяльності.

Лише незначна частка медіа має більші потреби: 6% — потребують від 100 000

до 200 000 грн, і найменша група — 7,2% опитаних — мають місячні бюджети понад 200 000 грн. І 9,6% редакцій працюють із бюджетом до 15 000 грн.

Тобто переважна більшість реальних місцевих медіа України (понад 77%) функціонує з досить обмеженими місячними бюджетами — до 100 000 грн.

Цей рівень фінансування часто лише покриває базові потреби: мінімальні зарплати працівникам, оплату друку та розповсюдження видань, а також комунальні платежі, і не залишає можливостей для розвитку та покращення якості контенту.

Очікування регіональних медіа щодо державної підтримки

Більшість українських місцевих медіа очікують підтримки від держави в умовах критичної економічної ситуації. Згідно з дослідженням, 50,6% опитаних редакцій виступають за надання прямої фінансової допомоги від держави.

Друга за чисельністю група респондентів (34,9%) вбачає роль держави у створенні сприятливих умов на медійному ринку, що дозволило б виданням розвиватися органічно, без ризиків прямого втручання у їхню редакційну політику.

Серед менш поширених, але важливих пропозицій, медійники висловилися за:

- Підтримку у вигляді грантів на висвітлення чи дослідження конкретної проблематики
- Фінансування за умови висвітлення діяльності громад, державних служб та установ
- Створення спеціалізованого державного фонду підтримки медіа
- Заснування незалежної організації, яка адмініструвала б цільові субвенції для медіа

Показово, що лише дві редакції висловилися проти державної підтримки медіа в часи війни. Це підкреслює складність самостійного виживання місцевих медіа в поточних економічних умовах, особливо в прифронтових та деокупованих регіонах.

Пріоритетні заходи для забезпечення сталості місцевих медіа

Найбільш критичним фактором редакції вважають **обов'язковість оприлюднення інформації місцевими органами влади у зареєстрованих медіа** — цей захід підтримали 75,9% опитаних.

Йдеться про фінансову стабільність місцевих видань через забезпечення стабільних договірних відносин з органами влади.

На другому місці — **покращення роботи Укрпошти**, що від-

значили 63,9% респондентів. Це підкреслює критичну залежність друкованих видань від ефективної системи розповсюдження, особливо у віддалених та прифронтових регіонах.

Третє місце посідає **включення заходів із відновлення місцевих медіа до програм відновлення регіонів** (59%), що свідчить про розуміння необхідності системного підходу до підтримки медіа як частини комплексного відновлення постраждалих територій.

Далі йдуть економічні інструменти: **зниження податкового навантаження** (49,4%) та **компенсація послуг з доставки друкованих видань** (45,8%). Ці заходи розглядаються як важливі меха-

нізми зменшення операційних витрат медіа.

Значна частка редакцій (32,5%) наголошує на необхідності **створення рівних умов для державних (Об'єднаний телевізійний марафон, Суспільне мовлення, комунальні ТРК) і недержавних медіа**, що свідчить про проблему нерівної конкуренції на ринку.

Серед важливих заходів: **централізована закупівля газетного паперу** (22,9%), **централізова-**

ний друк газет (19,3%), **пільги на оренду та комунальні послуги** (18,1%), **нульове мито на імпорту газетного паперу** (15,7%) та **бронювання співробітників редакцій від мобілізації** (14,5%).

Необхідно впроваджувати комплексний підхід до підтримки місцевих медіа, який би поєднував адміністративні, економічні та інфраструктурні заходи для забезпечення їхньої сталості в умовах війни та економічної кризи.

Критично важливі проблеми місцевих медіа: погляд редакцій

Аналізуючи відповіді українських редакцій щодо невисвітлених у попередніх питаннях проблем, можна виділити кілька ключових напрямків, які потребують особливої уваги.

Проблеми з Укрпоштою та системою розповсюдження

Найгострішими залишаються питання взаємодії з Укрпоштою, що проявляються у кількох аспектах:

- Непропорційний розподіл коштів від передплати:
«Вартість передплати нашої газети — 600 грн на рік. З цієї суми Укрпошта забирає 264 грн. Друкарня бере 4,50 грн за друк одного номера — це 234 грн за рік. Отже, редакція отримує з суми однієї річної передплати лише 102 грн — шосту (!!!) частину. Це катастрофа!»
- Неефективність пересувних відділень:
«Пересувні відділення Укрпошти дуже відірвані від потенційних передплатників. Корпоративні телефони у таких відділеннях відсутні і немає можливості людям проконсультуватись... Ціни на доставку газети — захмарні»
- Відсутність інфраструктури в сільській місцевості:
«Повернути у високі села стаціонарні відділення Укрпошти, відновити чи поновити на роботі листонош»

Кадрові та технічні проблеми

- Брак кваліфікованих кадрів та можливостей для розширення штату:
«Через безгрошів'я неможливо розширити штат, розвивати медіа»
- Потреба в технічній модернізації та забезпеченні енергонезалежності редакцій (ноутбуки, павербанки, зарядні станції)
- Необхідність підтримки ментального здоров'я журналістів, особливо тих, хто працює в прифронтових районах

Соціальний захист та умови праці

- Потреба в покращенні соціального захисту
- Медичне страхування та психологічна підтримка для журналістів, особливо тих, хто працює з чутливими темами

Взаємодія з владою та законодавчі ініціативи

- Проблеми відносин з місцевою владою:
«Місцева влада дуже часто відмовляється давати коментарі. Просто ігнорують чи відкладають на невизначений термін розмову»
- Необхідність законодавчих ініціатив щодо обов'язкової оплати соціальної інформа-

ції від державних служб

- Потреба в системній підтримці з боку органів місцевого самоврядування та чіткому врегулюванні цієї співпраці

Інформаційна підтримка населення деокупованих територій

- Відсутність можливості безкоштовного розповсюдження видань на деокупованих територіях:

«На наших деокупованих територіях та в гуманітарних хабах зараз немає української друкованої преси. Ми не можемо собі дозволити за свій рахунок друкувати наклади для безкоштовної роздачі. Але ж це критично важлива діяльність»

Окрім прямої фінансової підтримки, місцеві медіа потребують також юридичних консультацій, менторської підтримки, навчання з цифрових технологій, допомоги з маркетингом та просуванням контенту, а також методичної підтримки для адаптації до нових умов роботи в цифровому середовищі.

Додаткові потреби місцевих медіа: аналіз розгорнутих відповідей

На основі аналізу додаткових 50 відповідей редакцій щодо нефінансових потреб можна виділити кілька ключових напрямків, які доповнюють попередньо виявлені проблеми:

Специфічні технічні потреби

- Забезпечення відеовиробництва:
*«Хотіли б залучити ще відеооператора для створення якісного відеоконтенту»,
«Техніка для виготовлення відеоконтенту»*
- Захист у надзвичайних ситуаціях:
«У нашій редакції 19 грудня 2019 року зловмисник вчинив підрив редакції, в результаті чого все обладнання знищено; працюємо на техніці, яка давно застаріла»
- Інфраструктурні проблеми:
«Ремонт приміщення, опалення»

Спеціалізоване навчання та консультації

- Монетизація та маркетинг:
«Навчальні програми, тренінги, як монетизувати контент»
- Грантовий менеджмент:
«Навчання з... грантменеджменту»
- Менторська підтримка:
«Менторські консультації фахівців»
- Цифрова безпека:
«Тренінги з цифрової безпеки, роботи в кризових умовах»
- Методична підтримка від професійних об'єднань:
«Методична - онлайн семінари НСЖУ про новітні тенденції дуже важливі»

Специфічні проблеми прифронтових медіа

- Обмежений доступ до інформації:
«Доступ до інформації в Херсонській області (прифронтовій зоні)»
- Робота в умовах бойових дій:
«Частина колективу не виїздила з міста навіть під час блокади у лютому-березні 2025»
- Закінчення війни як умова нормалізації роботи:
«Перемога у війні»

Підтримка читацької аудиторії

- Допомога з передплатою:
«Допомога з передплатою»
- Відновлення друкованої версії:
«Фінансова підтримка допоможе значно поліпшити стан газети, а також знову від-

новити друковану версію, у якій, як кажуть наші читачі, вони відчують потребу»

- Програми підтримки попиту:
«Програм підтримки місцевої журналістики через рекламу або держзамовлення на соціально важливий контент»

Системні зміни в медійній сфері

- Чітке розмежування функцій державних і приватних медіа:
«Якщо комунальні фінансуються з місцевих бюджетів, які наповнюються нами як платниками податку, то їхня функція тільки інформування і просвітництво без жодної хвилини на рекламу»
- Справедлива конкуренція:
«На ринку реклами є достатньо зловживань і різного роду преференцій як політичних так і фінансових, які демпінгують ціни, що унеможлиблює справедливую конкуренцію»

Соціальний пакет і спеціальний статус

- Забезпечення базових потреб:
«Надання безоплатно журналісту незалежно від форми діяльності нової та сучасної оргтехніки, засобів пересування тощо»
- Визнання суспільної ролі:
«Ми з самого початку війни працюємо як інформаційні волонтери по мірі сил, не отримуючи зарплату»

Оптимальна частота комунікації регіональних медіа з Міністерством культури та стратегічних комунікацій

Аналіз відповідей 81 редакції щодо бажаної частоти комунікації з Міністерством культури та стратегічних комунікацій демонструє чіткі преференції галузі:

- 54,2% медіа вважають оптимальними щоквартальні зустрічі
- 26,5% надають перевагу комунікації двічі на рік
- 18,1% виступають за щомісячні консультації
- 1,2% готові до щорічної комунікації

Показово, що в сумі понад 80% опитаних редакцій хотіли б зустрітися з представниками Міністерства не рідше ніж раз на півроку, що свідчить про високий запит медійної спільноти на регулярний діалог з профільним державним органом.

понад
80%

хотіли б зустрітися з представниками
Міністерства культури та стратегічних комунікацій
України **не рідше ніж раз на півроку**

Голос регіональних медіа: пряма мова з епіцентру кризи

“ У нас було 2 проекти, на які ми отримали підтримку. Але жодної копійки не встигло прийти. Один повністю реалізували власними силами і заборгували ФОПам, маємо виплатити якось. Інший, більш значний, проект мав підтримати редакцію протягом 3-4 місяців, з лютого по травень. А також у рамках цього проекту мали закупити зарядну станцію, яка потрібна в наших умовах. Підтримка була критичною для нас, бо більше немає грантів чи інституційної підтримки. Тож **грошей на оплату роботи співробітників та друк газети вистачить максимум на пів року.**

«Путівльські відомості»,
Сумська область:

”

“ Наша редакція брала участь у двох грантових програмах, які фінансувалися USAID. Обидві були заморожені наприкінці січня, через що **ми не отримали навіть вже зароблені за січень виплати.** Втрата підтримки з цих проектів стала для нас критичною, оскільки це був розрахований бюджет всієї редакції майже на 4 місяці.

«Карпати»,
Чернівецька область

”

“ Це був єдиний грант, який мав би підтримати редакцію, випуск газети і сайту. Пропрацювали ми за цим проектом 24 дні у січні, а мали працювати до червня. **На вимогу організації, ми значну частину коштів повернули.** Боргів нема, але й перспектива виглядає не радісною. Змушені вже скорочувати штат. Тільки це мала втіха: коштів залишилось на місяць-два. А далі, найвірогідніше, - призупинена роботи редакції.

«Новий день»,
Херсонська область

”

“ Грант був на відшкодування витрат (частина зарплати, дискусії в громадах, щотижневий друк газет для геокупованих громад та гуманітарних хабів) по етапах. Нам **не було відшкодовано витрати за грудень січень у розмірі 580 тис грн**, які редакція здійснила за власний рахунок. Останній період проекту (лютий-березень) призупинено. Також надавалися кошти друкарні на друк спецвипуків «Слобідського краю» для геокупованих територій. **Борг перед друкарнею становить 95 тис грн.** Зараз ми знаходимося у критичному становищі: є борги за поточну діяльність перед друкарнею та за офіс, ми не розуміємо, чи вдасться зібрати кошти на березневу зарплату.

«Слобідський край»,
Харківська область

”

“ В рамках минулорічного проекту ми створили коаліцію з працівників декількох редакцій та створювали контент, яким охоплювали всі вісім громад Куп'янського району. Дехто працював віддалено, але більша частина виконавців проекту залишалася в прифронтових громадах. Всі ми тісно співпрацювали з місцевими військовими адміністраціями, які допомагали розповсюджувати 6000 накладу на прифронтових територіях, закриваючи таким чином інформаційні потреби громадян в умовах відсутності світла, зв'язку та інтернету. Це дозволяло утримувати інфорпростір українським та закривати його від російської пропаганди, яка є доступною на прикордонних територіях. **Зараз кількість українського контенту значно зменшилася**, бо працюємо тільки в межах однієї редакції. Немає можливості і для друку 6000 екземплярів. Однак встигли все позакривати, і боргових зобов'язань не маємо.

«Вісник Куп'янщини»,
Харківська область

”

На даний час положення медіа критичне. Ми на грані закриття !!! Немає ні якої фінансової підтримки, яка потрібна терміново і зараз. Участь в Грантах закінчилась або заморожена. Ми знаходимося на прифронтовій, геокупованій території. Постійні обстріли зі сторони РФ (10-15 км від лінії розмежування) не дають можливості провести передплату (листоноші не розносять пошту) та майже відсутня реклама (підприємства виїхали). Друковане видання розповсюджується безкоштовно волонтерами, робітниками редакції та виконкому міської ради. Також була проведена величезна робота по запуску Сайту «Зоря Інфо» та соцмереж: Інстаграм, Фейсбук, Телеграм, Вайбер. Це спрямовано робилось для охоплення аудиторії, яка виїхала в більш небезпечні регіони країни та закордон і хочуть тримати інформаційний міцний зв'язок зі своєю громадою. У серпні 2023 року ми це все почали з «0» і досягли певних результатів. Якщо припинити роботу Сайту та сторінок у соцмережах, всі наші старання об'єднати лиманців в інформаційному полі підуть на нівець. Нині редакція складається з 5 працівників (головний редактор, журналіст, smt-менеджер, верстальник, бухгалтер). У грудні, січні, лютому ми працювали на 0,5 оклада. З березня працюємо безкоштовно. Зменшили вихід газети до 1 номера на місяць. **Це веде до інформаційного вакуума для жителів прифронтової зони Лиманщини.** Редакція газети «Зоря» м. Лиман Донецької області потребує негайної державної фінансової підтримки. Сподіваємося на розуміння і допомогу.

«Зоря»,

Донецька область

Проект мав тривати 6 місяців (грудень 2024 - травень 2025), загальна сума фінансування – 120 тисяч грн, яка розподілялася рівними долями протягом всього часу тривалості проекту. Вся сума проекту була спрямована на часткову виплату заробітної плати 3 працівникам редакції та придбання принтеру (сканеру). На жаль, **реалізувати проект вдалося лише частково**, використавши 50 тисяч грн, а решту наше медіа зобов'язане було повернути. Призупинення проекту відбулося 25 січня 2025 р. З того часу користуватися коштами проекту ми не мали права. На сьогодні наше медіа змушене було користуватися коштами резервного фонду редакції, щоб вчасно виплатити заробітну плату працівникам та оплатити друк газети.

«Голос Гуляйпілля»,

Запорізька область

Отримували виплати за статті. Це був невеликий грант. Але для нас важлива кожна копійка з урахуванням того, що ми релоковані з тимчасово окупованої території медіа, в якому майже немає реклами. **Ми на 90% залежимо від грантової підтримки**

«РА-Південь»,

Запорізька область

Ми тільки почали роботу, пропрацювавши місяць. За цей час з коштів, які зайшли на рахунок редакції, змогли виплатити заробітну плату працівникам редакції за січень та оплатити друк газети. Іншу суму повернули. На три місяці кошти маємо з передплати. Як буде далі – невідомо. Громада, де функціонує наше медіа, розташована на кордоні з Донецькою областю. Деякі населені пункти не мають інтернет-покриття, то «Нове життя» для жителів цих сіл є єдиним джерелом перевіреної україномовної інформації. Чи є критичним для нас призупинення фінансування USAID? Так! Адже **ми давно сидимо лише на мінімальній зарплаті, а газету друкуємо, де дешевше**, і наразі – в Чернівцях(!!!). Реклами фактично немає, адже район прифронтовий. В рамках волонтерської діяльності газети передавали і на фронт. Але зараз друкуємо лише передплату кількість – 1000 екземплярів, економлячи кошти.

«Нове життя»,

Харківська область

“ По одній програмі - ми цілком виконали умови по основному договору (створення 6 матеріалів), по додатковій угоді (створення 3 матеріалів в короткі терміни), але й досі не отримали гроші. **Маємо борги перед виконавцями.** По іншій програмі: **виконано 50% роботи, гроші не отримані.** Маємо також борги перед виконавцями.
«Для дому і сім'ї»,
Полтавська область ”

“ Проект був заморожений на початковому етапі. Звісно, **ми гуже розраховували на фінансову підтримку**, розробили відповідний проект, планували чимало заходів стосовно розширення контенту. За виділені гроші змогли освоїти лише закупівлю обладнання. Зараз на етапі повернення грошей.
«Вечірній Миколаїв»,
Миколаївська область ”

“ Наше медіа не мало підтримки USAID. Проте припинення фінансування вплинуло і на нас. 1. Ми були в процесі перемовин з організаціями, які надавали субгранти від USAID. **Ця грантова підтримка мала забезпечити діяльність нашого видання мінімум на пів року.** 2. З початку року ми подали заявки на 14 грантових програм різного спрямування. Проте через припинення фінансування від USAID частина навіть європейських донорів переорієнтували ці конкурси на підтримку тих, хто втратив американське фінансування. Навіть зараз я заповнюю анкету для тих, хто постраждав від USAID. Ми можемо забезпечити 80% потреб медіа власними силами. Проте гостро потребуємо дофінансування 20%.
«Вісник Ч»,
Чернігівська область ”

“ Допомога була призначена для фінансування роботи тих, хто все ще залишається працювати в редакції (три людини). Це була допомога на життя, тому що через значне скорочення реклами на фоні погіршення ситуації в Костянтинівці (Донеччина) вижити складно. Ми єдине ЗМІ в громаді. Працюємо без вихідних вже два роки, оскільки треба кожен день оновлювати стрічку новин, вести соцмережі. Кожен день є новини чи про роботу комунальних служб, чи закриття міста на в'їзд, чи підвіз води, чи зачинення поштових відділень тощо. **Ми повернули майже всю сумму, надіслану від USAID.** Втратили багато часу на підготовку документів, але так і не отримали допомоги, на яку розраховували.
«Zl.ua»,
Донецька область ”

“ У грудні 2024 ми отримали позитивне схвалення від ІМІ про виграний проект у досить напруженій конкуренції. За міні-грантом передбачалося 120 тис. грн. на півроку стабільного фінансування. Для прифронтової локальної редакції - це досить значні кошти, якими можна було: сплачувати заробітну плату, податки, послуги друкарні, придбати офісну техніку. 24 січня цього року колеги з ІМІ повідомили про припинення гранту. А трохи згодом нас повідомили, що невикористані кошти потрібно повернути. **Редакція повернула 91 тис. грн.** Уявіть з яким серцем ми це робили. Боргів, на щастя, нема, бо видатки максимально скорочені.
«Наше життя»,
Запорізька область ”

“ Замороження фінансування від USAID поставило наше видання на межу загибелі! Підтримка була настільки важливою, що без неї ми не можемо видавати газету. Ми працювали січень за проектом (планувався на 3 місяці), виконали умови, **виготовили контент, але коштів, на які так чекали і сподівалися, не отримали**. Наша редакція функціонує на кількох майданчиках (газета, сайт, соцмережі), звичайно найзатратнішим є видання друкованої газети. **Ми маємо заборгованість за поліграфічні послуги за 2024 рік та планували її перекрити частково за кошти гранту**, щоб нас не відмовилися друкувати, але тепер ситуація – критична! Ще один проект, який фінансувався через USAID, та в якому наша редакція брала участь, – теж заморозили. У травні мало бути фінансування. Воно б забезпечило роботу редакції на кілька місяців... У редакції медіа «Вісті Плюс», згідно зі штатним розписом, залишилася одна людина (редакторка), яка від грудня 2024 року не отримує заробітної плати, три роки не була у відпустці та продовжує працювати виключно на ентузіазмі, бо розуміє, якою важливою наразі є наша українська інформаційна боротьба! І ми не маємо права її програти!

«Вісті Плюс»,
Полтавська область

”

“ Очікували на стипендію для журналістів, або кошти для закупівлі обладнання - технічного, енергетичного, щоб дало змогу безперерійно випускати і розповсюджувати газету у прикордонних громадах. **Підтримка була досить критичною**, адже без сторонньої фінансової підтримки вже сьогодні не прораховується можливість виходу газети до кінця року.

«Глухівщина»,
Сумська область

”

“ Підтримка була дуже вагомою. Ми використовували кошти для оплати за друк газети. **Так, у нас є борги перед друкарнею**.

«Вільний голос»,
Івано-Франківська область

”

“ До 1 січня 2025 року редакція газети «Вперед» раз на місяць друкувала 20 тисяч примірників спецвипуску та безкоштовно розповсюджувала його на прифронтових територіях Донецької області, у громадах, територія яких підконтрольна Україні. Ми виграли тендер і в цьому році. Але **фінансування проекту було призупинено** з відомих причин. На щастя боргів у зв'язку з цими обставинами редакція не має.

«Вперед»,
Донецька область

”

“ **Лишилися боргові зобов'язання за вже виконану роботу** у листопаді 2024- січні 2025. Крім того заморожений проект по травень 2025. Заморожування призвело до невиконання заробітної плати співробітникам за січень-лютий 2025. Вкрай важкою лишається ситуація з фінансування друку та розповсюдження газети як на прифронтовій території - у Мирноградській громаді Покровського району Донецької області, так і хаби централізованого проживання ВПО з Мирноград на території Дніпропетровської, Полтавської та Кіровоградської областей.

«Рідне місто»,
Донецька область

”

В опитуванні, проведеному НСЖУ онлайн у березні 2025 року, взяло участь 81 медіа.

9 медіа з Харківської області, 8 – з Полтавської, 8 – з Сумської, 7 – з Івано-Франківської, 5 – з Рівненської, 5 – з Донецької, по 4 із Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Дніпропетровської, по 3 з Одеської, Київської, Херсонської, Черкаської, Львівської, по 2 медіа з Чернівецької, Чернігівської, по 1 з Волинської, Житомирської, Тернопільської та Хмельницької областей. Не надійшло відповідей

від медіа із Вінницької, Закарпатської та Луганської областей, АР Крим.

32 **(40%)** опитаних медіа поширююся в прифронтових громадах.

95% опитаних медіа зареєстровані як суб'єкти у сфері медіа відповідно до “Закону про медіа”.

У 68 **(84%)** медіа основним видом діяльності є випуск друкованого видання, 8 **(10%)** з опитаних медіа – онлайн-видання, 4 **(5%)** – телебачення, 1 **(1%)** – радіомовлення.

фото Андрія Андрієнка

Автори дослідження:

Сергій ТОМІЛЕНКО
голова НСЖУ

Ірина ХРОМЕНКО
координаторка проектів НСЖУ

Ліна КУЩ
перша секретар НСЖУ

**НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА
ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ**